

29.oktober 2020

EM2020/14

Udenrigspolitisk Redegørelse 2020.

(Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender og Energiområdet)

At vi er en del af verdenssamfundet er sat på sådan agenda, at man nu har øjnet vores eksistens og nu også ønsker at lytte til os. De ønsker at høre os og der er 2 meget vigtige årsager forbundet hertil.

Som det første: Vores land er på vej mod selvstændigt stat, arbejder for at højne for målene, nu i disse år arbejdes der for et forfatningskommission. Vort land gøres klar til at samarbejde og være medaktører på verdenssamfundet.

Som det andet: At der stridigheder af de omkringliggende lande i Nordpolen og her ligger vort Land meget centralt. Nordvestpassagen vil nærmest være isfrit om sommeren inden for de næste 20 år. Dette medfører strid om rigdommene og strid om silkevejen og ønske om større bestemmelse.

Disse to forhold gør, at landene har stor fokus på os og derfor er det alfa og omega, at vores Land er opmærksom og skal have synlig politik.

Vores Land har igennem nu i årrække ved udenrigspolitiske spørgsmål har medindflydelse på spørgsmål omkring vort eget land og omkring det hjemtagne områder fra Danmark er på dagsorden.

Som eksempel omkring fiskeriaftaler og indenfor uddannelsesudvekslinger, hvor vi samarbejder med andre lande.

Vi ønsker at udbygge vores ansvarsområder endnu mere, således, at vi selv kan sidde ved forhandlingsbordet og for at sikre større medindflydelse, således, at vi kan mødes med de lande vi samarbejder med, som vi i dag kalder for bilaterale forhandlinger. Vi mener, at vi skal have mere indflydelse på dette område end i dag. Et Land som er på vej mod selvstændigt stat og derfor naturligt, at landet i samarbejde med andre lande vil søge indflydelse og udbygge denne, og et land, som på vej mod selvstændighed skal igennem kontakt med andre lande også udbygge mulighederne mest muligt. Dette vej kan vi ikke komme udenom på vej mod selvstændighed og ikke mindst på vej til at blive økonomisk selvåren land.

Indlandsisen smelter, og vores land er tæt mod Nordpolen og kvag havsens forsvindende samtidig med de sidste nye gennem viden er fremført af forskerne, hvilke politiske konsekvenser dette med-

Nunatta Qitornai

Inatsisartuni

fører, hvilke grænsestridigheder dette vil medføre, at russerne besejler i og omkring Nordvestpassagen med forhøjet skibstrafik og deres forsvarslinje udbygges og er ikke under 1000 km fra Pituffik har opført militærbase, kinesernes store interesse i Arktis og ønske om at investere, at man er ved kortlægge kontinentalsoklen mod lande og igennem de senere år har været stærkt debatteret. Ikke alene her i landet, men også fra andre lande, Arktis Råd's regi, FN, indenfor riget, EU og fra andre lande selvsagt, som alle har fået politik for Arktis, hvilke vi kan se i dag.

Lande med interesser for Arktis og supermagterne har også en overordentlig interesse heri. EU's interesser, NATO's interesser, Lande udenfor EU's og NATO alliansens interesser og deres konflikter bliver tydeligere og tydeligere.

For at sikre trygge forhold for os som bor i Arktis havde vi i 2008 et Arctic Five Nordpolskonference, som mandede ud i Ilulissat deklARATIONEN, som blev vedtaget. Dette har indtil nu sikret, at Arktis forbliver demilitariseret område. Dette til trods, så kan vi se, at der kommer nogen og gør noget som vi kan kalde berøring og dette øges fortsat.

At vi som Land har et udenrigspolitik på spørgsmål om udenrigspolitiske spørgsmål viser, at vi har anerledes interesser i forhold til Danmark og som har anerledes udenrigspolitik i forhold til os, som er tydelige i disse år og vi selv har andre interesser her også.

Danskernes nærmeste forsvars allierede er NATO og igennem dette har meget tætte samarbejde med USA, hvor deres vigtigste militærbase, som har missilskjold ligger i Pituffik. Samarbejdet mellem Danmark og USA på forsvarsområdet, ser vi, at danskerne i forhold til deres politik på vores land bliver tydeligere og tydeligere. Dansk politik vedr. Arktis er igennem de allieredes interesser og tager udgangspunkt i disse interesser og kinesernes interesse her, ser man helst, at vi ikke blander os med dem eller samarbejder med. Vores udgangspunkt og samarbejde med andre lande, tager udgangspunkt i samhandel med verdenssamfundet, og vi har frihed til at bestemme, hvem vi ønsker at samarbejde med. Dem, som er allierede, det være sig som "venner" ved også, at man ikke bryder sig om dem og alle som følger med i Arktis politik er bekendt med.

Vi anser samhandel med andre lande indenfor fiskeri, som meget vigtige og lande tæt om os, ser vi som vigtige direkte handelspartnere og ikke mindst, at andre lande, som ønsker øget samhandel er vores ønske. I disse dage følger vi nøje vores fiskeriforhandlinger med EU og vi ser, at der er udfordringer her. Vi har haft gode forhandlinger igennem mange år og om det er andre interesser, som gør forhandlingerne nu er besværlige. Hvad angår EU, så har vi igennem mange år haft godt samarbejde og haft Samarbejdsaftale og som fornyes hver 7. År har vi været glade for og udover fiskeriforfattalen også haft uddannelsesmæssige aftaler, som har sikres os store økonomiske interesser, hvilket

vi har været glade for. Kan man mon give udtryk for, om vi kunne udbygge vort samarbejde yderligere, om man kan tillægge nye aftaler, som på videnskabelige områder og ved forsøgsfiskerier kunne indbygges i aftalen.

At man har meget stor fokus på vores land skal vi benytte til eget fordel. At man markedsfører os på turismeområdet skal vi drage nytte af og må afstedkomme videreudvikling.

De ansatte skal sikres vedvarende kurser og at dem som har sproglige evner og arbejder indenfor faget må udbygges, hvis ikke dette sker, så kommer der andre udefra og det er dem, som tjener fra turismen, og dette er ikke vores interesse.

Sidste år fik danskerne principaftale om brug af Kangerlussuaq til fremtiden, kravet hertil var, at man står for vedligehold og ansvar for bruget af stedet. Naalakkersuisut har her gjort det helt klart, at ejerne er grønlændere. Brugen og vedligeholdelse skal derfor selvfølgelig betales af brugeren, hvorfor skal vi betale for det, som udbyder. Det mindste krav man kunne stille er, at være den ansvarlige for vedligeholdelsesomkostninger. Vores Land skal ikke bare nøjes med dette, såfremt landings-banet gøres tilgængelig for andre lande, som danskerne samarbejder med, skal betale for befolkningen. Det tider, hvor militærbaser bruger vores land uden beregning, må stoppes er vores holdning.

Vi skal huske på, at danskerne og amerikanerne er tætte allierede ved deres forsvarsalliance og derudover har en samlet interesser i forhold til NATO interesser og forsvar. NATO har gennem de sidste 10 år ændret deres handlinger og nu ser Arktis som det centrale og de udfordringer der er her, hvor man i deres arbejde ønsker at øge deres koncentration i forhold til deres arbejde og i forhold til sikkerhed. Trods at vi er i rigsfællesskab med danskerne og efter aftale med brug af vore lufthavne og når der ikke er økonomisk gevinst for befolkningen, at der ikke må indgås aftaler, fordi danskerne under rigsfællesskabets dække, er det vores land, som danskerne har givet os til NATO i form af citationstegn, at grønlænderne betaler prisen herfor.

Nu har den danske regering sikret, at danskerne, det være sig NATO's interesser bliver bundet til vores land. Danskernes samarbejde med NATO gør, at de har væsentlig mindre bidrag i forhold til andre lande og dette skyldes, at man kan gøre brug af vore lufthavne i forsvarsalliancen, da danskerne har igennem samarbejde med os mulighed for at gøre noget håndgribeligt og yde økonomisk bidrag ved samarbejdet. At man har givet noget til NATO gøres her håndgribeligt i form af at bidragene er gjort mindre. Nu har danskerne sikret, at de kan give NATO noget håndgribeligt at give og har noget at tilbyde hertil, og henset til de stridigheder der er omkring Arktis har danskerne her give bidrag i form af, at brugen af lufthavnen i Kangerlussuaq "som de har fået", hvilket har meget stor værdi for NATO, og derfor er danskernes store mulighed for at betale væsentlig mindre bidrag.

Nunatta Qitornai

Inatsisartuni

Danskerne ynder at sige, at vi skal være glad for, at USA forsvare os og passer på os. Med den kendsgerning, at hvis russerne angriber USA, så vel USA's vigtigste forsvars missilskjold i Pituffik blive udraderet, og derved vil vi grønlandere blive ramt som det første og vi bliver atter bragt i en meget farlig situation og igen nu med Kangerlussuaq kommer i centrum. Denne frygt og hvordan vores land anvendes, må sikres ved forhandlinger med vores krav og vi mener, at man ikke kan lave forhandlinger, hvor man ikke har tilgodeset økonomiske fordele for vort land, før man drager konklusioner.

Russernes militærbase er nu placeret med kun 1000 km. afstand fra Pituffik. Dette giver stor frygt for USA og ikke mindst for NATO-landene også. At man kan blive angrebet frygtes det. Beredskabet er derfor øget. Kystbevogtningen og monitoringen via satellitter er øget. Russerne vil i det kommende år styrke deres isbrydere, som andre lande ikke kan konkurrere med og de udbygger dem stadigvæk endnu, siges det, sådan at forstå, at den nordlige sejlroute er tilgængelig er det allerede foran her. Kinesernes formand har allerede sidste år sagt, at Nordvestpassagen er det kommende silkekrode og som er det vigtigste sejlroute. Arktiske have under Arctic Five, hvor vi sammen med danskerne, USA, Canada, Norge og Russerne kan vores forskellige interesser komme i karambolage med EU's interesser, NATO's interesser, lande udenfor EU's interesser og lande udenfor NATO-alliancen.

I 2008 indgik man en Bekendtgørelse om Ilulissat Declaration, som indebar bindende og betryggende aftaler. Aftalen er aftalt med Arctic Five, hvor havet i Arktis er demilitariseret område og at man skal respektere FN's havretskonvention.

Vi er enige og ser det som yderst vigtigt, at man følger Ilulissat Declarationen og de igangværende videnskabelige undersøgelser omkring den kontinentalsokkel, som danskerne har ansvar for må tilkomme flere midler hertil og dette skal sikres med Naalakkersuisut og i samarbejde med dansk regering, at man mindst omkring Arktisk Strategi sikrer at midlerne kommer med i det kommende år. Jeg ønsker at komme med den tanke til Naalakkersuisut og tiden ikke er inde for de lande, som er under Arctic Five mødes og debatterer det øgede militære interesser i området, at tingene siges og fornyer aftalerne ved en konference, spørgsmål omkring forsvar kan vi ikke i det Arktiske igennem Arktisk Råd drøfte spørgsmålet.

Det er mærkbart nu, at som følge af de stridigheder i Arktis, at der er øget militær tilstedeværelse, og kan vi mon spørge om man respekterer Ilulissat Declarationen fra 2008 i det kommende år? Samtidigt ønsker jeg at spørge Naalakkersuisut om det ikke er på tide, at Arktisk Råd i spørgsmål omkring forsvar- og beredskab, snart ikke skulle have noget at have sagt? Siden etableringen af Arktisk Råd i 1996 med dets arbejde, så ser verdensbilledet meget anderledes ud i dag.

Serviceaftalen omkring Pituffik, som Naalakkersuisut har forhandlet om de interesser, som vort land har er aftalt ønsker jeg at rose for.

Godt gjort, jeg er så stolt over det meget vigtig resultat.

Dette kan tolkes som USA's interesser i vort land, som gøres håndgribeligt. Vi mener, at USA og Grønlands samarbejde via Joint Committee startes med nye samarbejde, som danskerne ikke er med i. Joint committee har under Grønlands Hjemmestyre i 2009 haft et samarbejde før og mener nu, at man på regeringsplan kan samarbejde direkte med USA udenom dk.

Lad dette køre uden at skulle igennem Danmark, at vi igennem det udvidede muligheder fra Grønlands Hjemmestyre og igennem samarbejde med lande med bilaterale aftaler og bruge vores repræsentanter og lave rammerne her.

Dansk kongeriges Arktiske Strategi udløber i 2021 og man kalder det for Kongerigets Arktiske Strategi.

Hvis man skal kalde det for Kongerigets strategi, så må man acceptere fuldt ud fra dansk side, at Naalakkersuisut er med hele vejen igennem, hvis ikke, så kører man som hidtil, at det blot på papir står, at vi er med uden, at der tilkommer os økonomisk gevinst og at vores land ikke kan spejle sig her, hvor vi ikke har indflydelse.

Med denne mulighed vil jeg derfor spørge Naalakkersuisut om, at Naalakkersuisut må arbejde for at have selvstændig holdning til Arktisk Strategi med de udfordringer vi har. Hvad er vores lands holdning til disse spørgsmål? Kina's udråb om new silkroad og her om vores holdning og politik? Hvad er vores holdning til det øget militærisering i området, forskellige aftaler, som berører os direkte og vores politik hertil og hvordan vi vil bruge de fordele kvag fokus på Arktis?

At vi får flere repræsentationer og finansieringen hertil er meget vigtige. For et par dage siden, har vi her i salen blev det vedtaget, at vi skal få repræsentation i Beijing. Foruden vores forhåbninger, så har vi også mulighed for at samarbejde med et land med størst international økonomisk vækst.

På nuværende tidspunkt har vi ikke mulighed for øge midlerne til vores repræsentationer, trods at de kunne øge medindflydelse og inkluderer dem i og omkring agenda vedr. Arktis, som mange andre lande debatterer om, som de skal. Før var det sådan, at drøftelser omkring Arktis drøftes i Arktiske lande, men dette er ikke tilfældet mere. Lande, som ikke er Arktis har politik vedr. Arktis. Alle lande, selv i Stillehavet afholdes der konferencer vedr. Arktis, som også har vores interesser og nødvendigt med vores deltagelse og observere, derfor er det bydende nødvendigt med, at der afsættes midler hertil, mener vi.

Nunatta Qitornai

Inatsisartuni

For at synliggøre vores Lands interesser og set i forhold til de udfordringer vi har med andre lande, vil jeg hermed opfordre Naalakkersuisut arrangere konference, hvor alle lande kan deltage, hvor befolkningen også kan deltage. At vort Lands agenda bringes op på et højt plan og hvor vigtigt dette er og det vil være på sin plads, at være vært hertil, vi udgør jo 20 % af hele Arktis. Det er på tide, at vores land ikke blot tales om, men at man tager førersædet, har medindflydelse, at vi har ultimative krav, som er synlige.

Husk vores værd, og at man ikke kan udenom os også ved samhandel og dermed sikres for befolkningen og som land med at få fordele og vi har politik på området.